

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากรายละเอียดซึ่งเสนอมาแต่ต้น สามารถสรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร กับผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และความคิดเห็นของครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรกับครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร เกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษาไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

หลังจากได้ศึกษา ค้นคว้าทฤษฎีความเป็นมา บทบาท หน้าที่ ความสำคัญของโรงเรียนผู้นำ จากเอกสารต่าง ๆ เช่น โครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร แนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา แบบประเมินโรงเรียน รางวัลพระราชทานต่าง ๆ และสัมภาษณ์นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าวแล้ว จึงกำหนดขอบเขตเนื้อหาของเรื่องที่ต้องการศึกษา และรวบรวมจัดเป็นหมวดหมู่ได้ 5 หมวด แล้วเขียนข้อกระทงให้สอดคล้องกับเนื้อหาเหล่านั้น จัดข้อกระทงเข้าฉบับให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลได้เที่ยงตรง หลังจากจัดในขั้นนี้ทำให้ได้แบบสอบถามฉบับร่าง 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามผู้บริหาร และแบบสอบถามครู จากนั้นก็พัฒนาแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแก้ไขสำนวนภาษา และปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

เมื่อเรียบร้อยแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อให้ความเห็นชอบ จากนั้นจึงจัดพิมพ์ และเข้ารูปเล่มเป็นแบบสอบถามฉบับใช้ในการวิจัยจริง ๆ ต่อไป แล้วจึงส่งตัวอย่างโดย ยึดหลักให้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ด้วยการกำหนดขนาดของกลุ่ม และวิธีการสุ่มตามหลัก สติติ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,259 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร 165 คน ครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร 375 คน ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่ม 325 คน และครูโรงเรียนในกลุ่ม 394 คน แล้วจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความ อนุเคราะห์ผ่านบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรมวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการ การการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจึงส่งแบบสอบ ถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ภายในเวลา 1 เดือน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็น ร้อยละ 81.65 รวมทั้งหมด 1,028 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจให้คะแนน และแจกแจงความถี่แล้วลงรหัสข้อมูล นำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ นำผลมาวิเคราะห์โดยนำเสนอผลเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบและโรงเรียนสติติที่ใช้อธิบาย คือ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร ไปใช้กับโรงเรียนในกลุ่ม สติติที่ใช้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ สติติทดสอบค่าที (t - test)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เสนอข้อมูลเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบและโรงเรียน

1.1 ผู้บริหาร

ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ส่วนมากเป็นชาย มีวุฒิ การศึกษาปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนมากมีอายุมากกว่า 40 ปี ผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรส่วนมากมีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันไม่น้อยกว่า 11 ปี แต่ผู้บริหารของ โรงเรียนในกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งระหว่าง 6 - 10 ปี ส่วนมากไม่เคยได้รับเชิญให้ เป็นวิทยากรเลย

1.2 ครู

ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนมากเป็นหญิงมีวุฒิกวีรศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี ครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันมากกว่า 11 ปี แต่ครูโรงเรียนในกลุ่มมีประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันอยู่ระหว่าง 6 - 11 ปี เป็นส่วนใหญ่ และส่วนมากไม่เคยได้รับเชิญเป็นวิทยากรเลย

1.3 โรงเรียน

โรงเรียนที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีครูอยู่ระหว่าง 8 - 25 คน และอยู่นอกเขตเทศบาล เคยได้รับการตรวจเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประถมศึกษาอำเภอ และกรรมการกลุ่มโรงเรียนระหว่าง 1 - 5 ครั้งต่อปี โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรได้ให้บริการดูงานแก่โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนอื่นนอกกลุ่มปีละ 6 - 10 ครั้งเป็นส่วนมาก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้กับโรงเรียนในกลุ่ม

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความเห็นเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาได้ดังนี้

1. ด้านการจัดอาคารสถานที่ และบริเวณทั่วไปผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่า สามารถนำไปใช้ได้มาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ปานกลาง

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้มาก แต่ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ปานกลาง

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร เห็นว่า สามารถนำไปใช้ได้ปานกลาง

4. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีทั้งผู้บริหาร

โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่า สามารถนำไปใช้ได้ปานกลาง

5. ด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่นทั้งผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ปานกลาง

2.1.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความเห็นเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนในกลุ่มได้ดังนี้

1. ด้านการจัดอาคารสถานที่ และบริเวณทั่วไป ครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่า สามารถนำไปใช้ได้มาก แต่ครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ปานกลาง

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนทั้งครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ปานกลาง

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่า สามารถนำไปใช้ได้มาก แต่ครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ปานกลาง

4. ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี ครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่า สามารถนำไปใช้ได้มาก แต่ครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ปานกลาง

5. ด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่น ทั้งครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าสามารถนำไปใช้ได้ปานกลาง

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และโรงเรียนในกลุ่มเดียวกัน เรื่อง การนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

2.2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร เกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนในกลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ในด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันในด้านอาคาร สถานที่ และบริเวณทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี และด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่น ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่านำไปปฏิบัติได้มากกว่าทุกด้าน

2.2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร เกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนในกลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ครูทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันทุกด้าน และครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่า สามารถนำไปปฏิบัติได้มากกว่าครูโรงเรียนในกลุ่มทุกด้าน

2.3 ปัญหาอุปสรรคในการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

2.3.1 ปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

1. ด้านการจัดอาคารสถานที่ และบริเวณทั่วไป เรื่องที่ผู้บริหารส่วนมากเห็นว่าเป็นปัญหา ได้แก่ การจัดบริการสุขภาพสำหรับครู และนักเรียนนำไปปฏิบัติได้ยาก เพราะงบประมาณไม่เพียงพอ การใช้ทรัพยากรในห้องดินมาตกแต่งอาคารสถานที่ และบริเวณทั่วไป เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนก็ทำไม่ได้ เพราะทรัพยากรในห้องดินไม่สะดวก และไม่ได้รับความสนใจ และถ้าจะจัดห้องสมุด หรือมุมหนังสือบริการนักเรียนให้เพียงพอก็ขาดงบประมาณสนับสนุน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน เรื่องที่ผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหา คือ การศึกษาครูงานนอกสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โรงเรียนขาดงบประมาณที่จะจัด จะจัดประชุมปฏิบัติการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ก็ขาดงบประมาณ การ

จัดห้อง หรือมุมหนังสือเพื่อการเรียนการสอนก็ไม่มีสถานที่ ถ้าจะใช้วิทยากรในห้องดินมาบรรยาย หรือสาธิตเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์แก่ครู ก็หาวิทยากรที่ถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างดีได้ยาก

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหามากในเรื่องการใช้วิทยากรในห้องดินหาวิทยากรได้ยาก ครูยังขาดความรู้ และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลาย ๆ ลักษณะ ยังเคยชินกับความคิดและวิธีการเก่า ๆ ไม่สนใจที่จะนำความคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ มาส่งเสริมการเรียนการสอน ไม่มีเวลาพอที่จะสอนซ่อมเสริมนักเรียนตลอดปีได้ ครูขาดความรู้ในการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุในห้องดิน และยังขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้อีกด้วย

4. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี ปัญหาที่ผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหาได้แก่ ครูขาดความรู้ในการประเมินโครงการ ชุมชนให้ความร่วมมือในการดำเนินการน้อยเกินไป และการให้นักเรียนร่วมรับผิดชอบต่าง ๆ ร่วมกับครูนักเรียนก็ยังไม่พร้อม

5. ด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่น ปัญหาที่ผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหา คือ กิจกรรมดีเด่นที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ผู้ปกครอง และศิษย์เก่า เช่น การให้บริการการศึกษาด้านอาชีพแก่คนในชุมชน คนในชุมชนก็สนใจน้อย จะให้ชุมชนร่วมวางแผนและดำเนินการร่วมกับทางโรงเรียนชุมชนก็ไม่ค่อยให้ความสนใจ คนในชุมชนมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างครูกับผู้ปกครอง และสมาคมศิษย์เก่า ไม่สามารถเข้าร่วมทำงานในคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียนได้เต็มที่ จะให้ทำกิจกรรมร่วมกับสถานศึกษาอื่นในห้องดินครูก็ไม่มีเวลา

2.3.2 ปัญหาอุปสรรคตามความคิดเห็นของครู

1. ด้านการจัดอาคารสถานที่ และบริเวณทั่วไป ปัญหาที่ครูเห็นว่ามีมาก ได้แก่ การให้นักเรียนได้ร่วมจัดบันทึกสถิติการมาเรียนของนักเรียนแต่ละชั้น และสถิติของทั้งโรงเรียน ทำให้นักเรียนเสียเวลาเรียน และการให้ชุมชนใช้สถานที่ โต๊ะเก้าอี้ จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชน ทำให้อุปกรณ์ต่าง ๆ ขำรุดเสียหาย

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน เรื่องที่ครูส่วนมากเห็นว่า เป็นปัญหา ได้แก่ การขาดงบประมาณในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอน ครูไม่สนใจ และไม่คอยให้ความร่วมมือในการอภิปรายผล การใช้หลักสูตรเพื่อใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ไม่สนใจที่จะเผยแพร่ผลงานที่ดีเด่นของครูในโรงเรียน เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่ครูคนอื่น การนำผลการประเมินผลการเรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนไม่ค่อยสนใจ และการสอนก็ยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิมที่เคยชินมาก่อน

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องที่ครูเห็นว่า เป็นปัญหามาก ได้แก่ โรงเรียนมีหนังสือค้นคว้าน้อยเกินไป ผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อย ครูไม่มีเวลาที่จะจัดกิจกรรมให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อน ครูขาดความเข้าใจที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมมาก และครูไม่มีเวลาที่จะสร้าง และจัดหาเครื่องมือวัดผลการเรียนการสอนที่เหมาะสม

4. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี ปัญหาที่ครูพบมาก คือ นักเรียนยังมีความพร้อมน้อยทำให้การจัดกิจกรรมที่ต้องให้รับผิดชอบตนเองมากทำได้ยาก เช่น การให้นักเรียนเข้าแถว หรือเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนแต่ละครั้งโดยไม่ใช้สัญญาณ

5. ด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่น เรื่องที่ครูส่วนมากเห็นว่า เป็นปัญหา คือ ความพร้อมของนักเรียนยังมีน้อย ทำให้กิจกรรมที่ให้นักเรียนบันทึก และสรุปผลงาน หรือกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกับครูจัดทำได้น้อย และครูก็ยังคงมีความเคยชินในการปฏิบัติด้วยตนเอง การฝึกให้นักเรียนได้แสดงทั้งด้านการพูด แสดงความคิดเห็น และตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ครูจึงให้ความสนใจน้อย

ตอน 3 ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอื่นตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

3.1 ปัญหาอุปสรรคโดยส่วนรวมเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนอื่น ผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ การไม่ยอมรับซึ่งกัน และกัน

3.2 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

3.2.1 กรมวิชาการ ควรจัดทำเอกสารหลักสูตรให้อ่านเข้าใจง่าย

และสะดวกต่อการที่จะศึกษา และมีจำนวนเพียงพอ และควรกำหนดแนวปฏิบัติในการใช้หลักสูตรของโรงเรียนอื่น ๆ ให้เหมือนกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

3.2.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรออกนิเทศ ติดตามผลประเมินผลหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ และควรชี้แจงให้โรงเรียนต่าง ๆ เห็นความจำเป็นของการเอาอย่างโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

3.2.3 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ของหลักสูตรให้ทั่วถึง และสนับสนุนให้โรงเรียนต่าง ๆ ดูงานของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

3.2.4 โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรและโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรควรประสานงานทางวิชาการกันในกลุ่มโรงเรียนอย่างจริงจัง เมื่อค้นพบเรื่องใดที่เป็นประโยชน์ควรประชาสัมพันธ์ให้รู้ทั่วกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ และโรงเรียน

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหาร และครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างครึ่งในส่วนใหญ่มิ่วติการศึกษาปริญญาตรี เช่นเดียวกับการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรของ สวัสดิ์ จิตต์จนะ (2526 : 89) และมีประสบการณ์อย่างต่ำ 6 ปี เฉพาะโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรทั้งผู้บริหาร และครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์อย่างน้อย 11 ปี จึงเห็นได้ชัดว่าผู้บริหารและครูน่าจะมีความชำนาญในด้านการสอนเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหาร และครูส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับเชิญเป็นวิทยากรแสดงให้เห็นว่าบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของผู้บริหาร และครูยังอยู่ในวงจำกัด แต่ในด้านการเข้ารับการอบรมด้านวิชาการ ผู้บริหาร และครู ร้อยละ 87.13 เคยเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 และอบรมกลุ่มวิชาต่าง ๆ จำนวนร้อยละ 29.37 - 65.34 และได้รับการอบรมจากหน่วยงาน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และรองลงมาคือกลุ่มโรงเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เตือน แพงวังทอง (2527 : 83) ที่พบว่าโรงเรียนจะได้รับบริการทางวิชาการจากต้นสังกัดมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มโรงเรียน

2. โรงเรียนที่ศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 8) ที่ว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง จะมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีครู 8 - 25 คน และโรงเรียนเหล่านี้ ร้อยละ 100 ได้รับการตรวจเยี่ยมจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ รองลงมาคือ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้กับโรงเรียนประถมศึกษา

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่า ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี และการจัดกิจกรรมดีเด่น นำไปปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เป็น 2.63 และ 2.68 ตามลำดับ แต่ตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่ม เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน คือ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระหว่าง 1.90 - 2.49 เมื่อเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารทั้งสองกลุ่ม จะเห็นว่า 4 ใน 5 ด้าน ของแนวปฏิบัติสามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร 3 ใน 5 ด้านอยู่ในระดับมาก อีก 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เป็น 2.42 และ 2.47 ตามลำดับ แต่ครูโรงเรียนในกลุ่มมีความเห็นว่าแนวปฏิบัติทั้ง 5 ด้าน สามารถนำไปใช้ได้ในระดับปานกลางเท่านั้น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระหว่าง 2.21 - 2.49 แต่ถ้าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูทั้งสองกลุ่มจะเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน จะเห็นว่า การใช้แนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร ยังไม่ได้ผลสมบูรณ์นัก โดยเฉพาะโรงเรียนในกลุ่มยังไม่สามารถนำแนวปฏิบัติด้านใดไปใช้ได้จนถึงระดับมากเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูในกลุ่มยังขาดความรู้ความเข้าใจ แม้ว่าจะมีโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในกลุ่มแต่ก็มีโรงเรียนในกลุ่มไปดูงานเพียงร้อยละ 34.57 เท่านั้น (ตารางที่ 12 หน้า 51) และแม้ว่าจะมีโรงเรียนในกลุ่มได้รับการบริการทางวิชาการจากโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร แต่ก็มักจะไม่ครบถ้วน จากการศึกษาของ

เดือนใจ แพงวังทอง (2527 : 83) พบว่าครูโรงเรียนในกลุ่มทุกโรงเรียนเคยได้รับการบริการวิชาการ จากโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเพียง 8 กิจกรรมจากกิจกรรมบริการทั้งหมด 20 กิจกรรม เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงมีผลทำให้ไม่สามารถนำแนวปฏิบัติไปใช้ได้ดี นอกจากนี้จะเห็นว่าแนวปฏิบัติด้านการส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี และด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่น แม้ผู้บริหาร และครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเองก็ยังไม่เห็นว่าสามารถนำไปใช้ในระดับปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากความซับซ้อนของกิจกรรมของแนวปฏิบัติ และยังต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรนอกโรงเรียนด้วย ทำให้การดำเนินงานของกิจกรรมเป็นไปได้ยากดังจะเห็นจากปัญหา และอุปสรรคในด้านนี้ (หน้า 176) และจากการศึกษา ของ ศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ (2526 : 116) พบว่าการปฏิบัติตามแนวของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ 10 ตัว และในจำนวนนี้มีความซับซ้อนของหลักสูตร และการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ด้วย

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารทั้งสองกลุ่มต่อการนำแนวปฏิบัติไปใช้ทั้ง 5 ด้าน จะพบว่านอกจากด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว แนวปฏิบัติด้านอื่น ๆ ต่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่อีก 2 ด้านที่เหลือมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูทั้งสองกลุ่ม พบว่าความคิดเห็นทั้ง 5 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และขัดแย้งกับสมมุติฐานการวิจัยเช่นกัน เฉพาะด้านการจัดอาคารสถานที่ และบริเวณทั่วไป และด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ในขณะที่อีก 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่กล่าวมานี้ สามารถสรุปได้ว่าผู้บริหาร และครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรมีความเห็นว่าแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร สามารถนำไปใช้ได้มากกว่าผู้บริหาร และครูในโรงเรียนในกลุ่ม ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากความรู้ความเข้าใจในแนวปฏิบัติตามหลักสูตรต่างกัน ผู้บริหารและครูของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรจะได้รับการนิเทศติดตาม และประเมินผล เรื่องการใช้หลักสูตรอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แต่โรงเรียนในกลุ่มธรรมดา

จะได้รับการนิเทศอย่างปกติ ซึ่งไม่สามารถได้บ่อยนัก (กรมวิชาการ 2524 : 18) จากการศึกษาของ ศักดิ์สิทธิ์ ชัดติยาสุวรรณ เรื่องตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ศักดิ์สิทธิ์ ชัดติยาสุวรรณ (2526 : 106) พบว่าตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ครูปฏิบัติตามแนวหลักสูตรแตกต่างกันคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู นอกจากนี้ความไม่เชื่อมั่นของครูโรงเรียนในกลุ่มที่มีต่อโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรก็น่าจะมีส่วนด้วย จากการศึกษาของ เตือน แพงวังทอง (2527 : 84) พบว่าบุคลากรโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรมีความมั่นใจว่าโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรสามารถเป็นแบบอย่างการใช้หลักสูตรได้จริง แต่บุคลากรโรงเรียนในกลุ่มเดียวกันมีความไม่แน่ใจ และความคิดเห็นทั้งสองกลุ่มต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ความร่วมมือร่วมใจระหว่างบุคลากรในโรงเรียน และผู้ปกครองตลอดจนวิทยากรในท้องถิ่นก็มีส่วนสำคัญในการทำให้การปฏิบัติตามแนวหลักสูตรได้ผล (กรมวิชาการ 2525 : 32)

3. ปัญหาและอุปสรรคในด้านการนำแนวปฏิบัติไปใช้ ผู้บริหารทั้งสองโรงเรียนส่วนมากให้ความเห็นอยู่ 4 ประเด็น ดังนี้ 1) ขาดงบประมาณดำเนินการ 2) ครูยังไม่มีความรู้เพียงพอ 3) วิทยากรในท้องถิ่นยังไม่สามารถให้ความรู้แก่เด็กและครูได้ 4) ขาดความร่วมมือจากชุมชน แต่ปัญหาของครูมักจะมีพบว่า 1) นักเรียนยังไม่พร้อมและไม่เหมาะที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตามแนวปฏิบัติ 2) ครูไม่สนใจและไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน 3) ขาดหนังสือค้นคว้า 4) ครูไม่มีเวลาที่จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ครบถ้วน

จากปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาจะพบว่าผู้บริหาร มองปัญหาในแง่การบริหาร และอำนวยความสะดวกทั่วไป แต่ครูมองปัญหาในแง่การเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ซึ่งตรงกับรายงานผลการดำเนินการของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษาทั้งหลาย เช่น สรุปผลการสัมมนาโรงเรียนผู้นำหลักสูตรระดับประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2524 : 22) จากเอกสารสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา 2524 : 22) และรายงานวิจัยการใช้หลักสูตร เช่น การศึกษาของ ผดุงวิทย์ จันทรชนะ ที่พบว่าครูประถมศึกษาต้องการฝึกอบรม การจัดหาอุปกรณ์ความรู้วิธีสอนใหม่ ๆ และวิธีการประเมินผลที่ถูกต้อง (ผดุงวิทย์ จันทรชนะ อ้างอิงจาก

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2524 : 277)

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

เนื่องจากแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร ซึ่งกรมวิชาการกำหนดไว้ เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ โรงเรียนทั่วไปเห็นว่ามีปัญหามาก แต่โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเห็นว่าปัญหาน้อยกว่า ดังนั้น ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารและครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรควรปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรอย่างจริงจัง เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างในการใช้หลักสูตรแก่โรงเรียนอื่น ๆ ในด้านการใช้หลักสูตรตามจุดมุ่งหมายของโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และเป็นที่ยอมรับของโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย ปัญหาการไม่ยอมรับซึ่งกันและกันก็จะลดน้อยลง

1.2 ผู้บริหารและครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน ควรสนใจศึกษาวิธีการปฏิบัติงานของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร แล้วนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปปฏิบัติในโรงเรียนของตน เพื่อให้สามารถใช้หลักสูตรได้ถูกต้องตามแนวของหลักสูตร เช่นเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

1.3 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดไปดูงานการใช้หลักสูตรของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในสังกัดอย่างสม่ำเสมอและจัดอบรมชี้แจงเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาให้ทั่วถึง และควรส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับกลุ่มโรงเรียนให้มาก ให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรในระดับกลุ่มโรงเรียนด้วยก็จะเป็นสิ่งดียิ่ง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันได้อย่างมาก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะได้ขยายตัวแปรในการวิจัยเพิ่มอีกเช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามหลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ทัศนคติของครูในกลุ่มต่อครู และผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ หรือผลผลิตของหลักสูตรของนักเรียนทั้งจากโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และโรงเรียนในกลุ่ม

คุรุศาสตร์วิทยาทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย